

Lumelükkamise sääst kulub teeparandusse

Et sel talvel on lund nappinud, saavad vallad lumetõrjest säästetud rahaga sel suvel märksa rohkem teid uuendada.

LK 5

Taim nagu džungel

Maapirn ehk topinambur on väga võimsa kasvuga taim, mis lämmatab oma teel kõik umbrohud. Selle vähenõudliku kultuuri mugulad on maitsvad ja väga kasulikud.

LK 8

”

Kui üldse mitte sündida, ei kulu sinule ju sentigi, aga kogu eluga kaasas käiv ilu ja võlu jäävad samuti nägemata.

MIHKEL SERVINSKI, statistikaameti peaanalüütik

LK 6

Abja lapsed hüppasid vette

BASSEIN

Eile avati pidulikult Abja gümnaasiumi kauaoodatud ujula. Kooli neljanda klassi õpilased olid esimesed, kes pärast lindi lõikamist basseini hulla- ma said minna.

LK 4

Vastvalminud Abja-Paluoja ujula läks avamistseremoonia järel kohe käiku.

MARKO SAARM

Eakate tasuta bussisõidu algusaeg tekitas vaidluse

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Suure tõenäosusega saavad 65-aastased ja vanemad viljandlased linnaliinibussis tasuta sõita 1. juulist, ehkki Keskerakond üritab volikogu veenda, et tasuta bussisõit peaks algama juba aprillist.

Keskerakonna esindaja Helmut Hallemaa veendumust mööda on Viljandi eelarves piisavalt raha, et linna 4500 pensioniealist inimest saaksid kuu aja pärast liinibussides tasuta sõita. Volikogu esimehe Randel Läntsi arvates on aga uue soodustuse rakendamiseks esimene võimalus suve keskpaigas. Läänud aasta maiga võrreldes on poliitikute seisukohad

muutunud. Toona tegi praeguste sotsiaaldemokraatide eelkäija, valimisliit Kodune Viljandi ettepaneku taastada Viljandi pensionäridele tasuta bussisõidu õigus juba jaanuarist. Siis oli võimalik, kuhu toona kuulus ka Keskerakond, niisuguse mõtte vastu.

Nüüd tahab Keskerakond kiiresti piletitvaba süsteemi ning võimalikult räägib vajadusest selleks pisut aega võtta.

Algusaeg ei sõltu rahast

Viljandi eelarves on pensionäridele tasuta sõidu võimaldamiseks 106 000 eurot. Helmut Hallemaa meenutas, et esialgses kavas oli selleks ette nähtud 146 000 eurot, millest oleks piisanud, et pakkuda tasuta sõitu juba aprillis. Tema sõnul on linnajuhid 40 000 eurot ära võtnud, et eelarveauke lappida.

Randel Länts vaidles selle-

le väitele aga vastu, kinnitades, et võimaliku eesmärk on algusest peale olnud tasuta sõitu pakkuda 1. juulist. Vahepeal kogutud statistika näitas, et 146 000 eurot on nimetatud otsustamiseks liiga suur summa, ja seetõttu tehtigi kärbe. «Isegi 106 000 eurot on varuga arvatud, sest summat ei saa praeguste andmete põhjal päris täpselt kindlaks määrata,» lisas ta.

Enam kui aasta tagasi eakate tasuta bussisõidu õiguse nimel tegutsema hakanud 85-aastane Leida Leiur on igati päri otsusega, et tasuta bussisõit algaks 1. juulist.

«See opositsiooni jutt ei meeldi mulle mitte üks põrm,» teatas Leiur. «See on nii kahekeelne.»

Leiur meenutas, et oli mulu oma sünnipäeval käinud toonase linnapea jutul palumas võimalust, et tasuta sõidu õiguse saaksid kõik 80-aastased

ja vanemad viljandlased. «Siis öeldi mulle selgelt, et see ei ole võimalik, sest raha pole,» rääkis Leiur. «Praegu tahab opositsioon kõigile pensionäridele tasuta sõitu ja kohe. Kuidas see nüüd võimalik on?»

Süsteem vajab loomist

Läntsi selgitusel ei saa kuu aja pärast tasuta bussisõitu alustada juba seepärast, et välja töötamata on süsteem, kuidas Viljandi eakad peaksid end hakama bussis registreerima. Volikogu esimehe sõnul on selge, et linn saab tasuta sõitu pakkuda vaid oma kodanikele, ja neile on vaja kaarte, millega end identifitseerida. «Kas me saame kasutada olemasolevaid kaarte või tuleb teha uued, seda me täpselt veel ei tea,» tunnistab ta.

Hallemaa on aga veendunud, et tasuta sõitu võiks linn soovi korral hakata kas või

homme pakkuma. «Tehniliselt on see täiesti võimalik, küsimus on vaid tahtmises,» sõnas ta.

Länts tunnistas, et ei saa aru, mille nimel Keskerakond võitleb, sest nii võimalik kui opositsioon on soodustuse tegemises ühel meelel, küsimus on ainult kolmes kuus.

Eelmise aasta keskel muutis linnavalitsus eakate bussisõidu soodustust nii, et see muutus pensionäridele mugavamaks. Kui 2009. aastast kompenseeris linn eakatele osa bussisõite kasutatud talongide alusel, siis pool aastat on pensionäride kasutuses olnud plastkaardid.

Eakal on praegu valida, kas ta võtab linnalt kaardi, mis annab talle ühes kuus kümne korra tasuta sõidu õiguse, või ostab kuupileti, mille hinnast peab ta tasuma poole, seitse eurot. 2009. aastani oli Viljandis pensionäridele bussisõit tasuta.

ABC KLIIIMA.EE
**SOOJUS-
PUMBAD**
Tule ja küsi pakkumist!
Leola t 53, Home Gallery II korrusel
T-R 10-17.30
Tel 433 8332, 5348 7803

Tondi Koolituskeskus
www.koolitamine.ee
Koolitus Soomes töötamiseks
SOOME TÖÖOHUTUSKAART
25.02.2014 **HOTELL**
CENTRUM
Viljandi mnt 24
012 345 678 **HIND**
90 €
VÕTA ÜHENDUST
+372 564 4054 info@koolitamine.ee

ILM

Täna on vahelduva pilvisusega ilm, pärastlõunal kisub sajule. Puhub idatuul kiirusega 2-6 meetrit sekundis. Õhutemperatuur on -1 kuni +1 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 7.41 ja loojub kell 17.24.

VILJANDIS

Loodusõhtu raamatukogus

Täna kell 17.30 räägib lugusid ja näitab pilte fotograaf Remo Savisaar.

JUUBEL

90

Leonhard Pruus, põllumees ja Johann Köleri fondi nõukogu liige (sünnipäev oli eile)

JUHTKIRI

Rahu kestmise heaks

Tartu rahuleping on Eesti Vabariigi sünnitunnistus. Sellega tunnustas idanaaber meie iseseisvust. Sellega saabus Eestisse rahu aeg.

XX sajandi keerdkäigud võtsid meilt teadupärast vahepeal rahu ja vabaduse ära, kuid eile oli see kõik olemas. Nii enne kella 10.30 meie aja järgi, mil Moskvast allkirjastati Eesti-Vene piirilepingud, kui ka pärast seda. Kuid selle sündmusega kindlustas vaba Eesti oma olukorda.

Selge, õiguslikult kindlaks määratud piir kahe riigi vahel on julgeolekus suur samm edasi. Seda on vaja, vältimaks pingelistes olukordades võimalikke arusaamatusi. Kontrolljooned pole pikemas perspektiivis lahenduseks.

Selle sündmusega kindlustas vaba Eesti oma olukorda.

Äsja pookstavid saanud piirileppe kriitikud on avaldanud arvamus, et sellega nullitakse Tartu rahu tulemus, sest üks tükk vere hinnaga välja võideldud maast jääb naabrile. Eespool öeldu taustal on niisugune seisukoht arusaamatu. Tartu rahuleping ei ole ju surnud. Vastupidi – selle alus ja õeldis on senisest paremini kaitstud.

Kõige muu hulgas ei tohi unustada endalt küsida: kas neil aladel, mille Venemaale jätmisest on jutt, elavad inimesed, kes tunnevad Eestiga tugevat sidet?

Mis tahes territooriumi peremeheks saamine tähendab seal toimuva suhtes vastutuse võtmist. Oma maa mured tuleb ära lahendada. Kui Eesti saaks näiteks Jaanilinna peremeheks, tuleks alustada selle umbes 10 000 elaniku integreerimist. Ja nii olemegi küsimuse juures: kellena jaanilinelased ennast tunnevad?

Praeguse Eesti ülesanne on kindlustada oma tulevik. Piirilepete allkirjastamisega seda tehti.

REPLIIK

Facebook – tõhus töökeskkond

Erinevalt nii mõnestki kolleegist ei kasutanud ma Facebooki töövahendina pikka aega peaaegu üldse. Läinud esmaspäeval kirjutasin aga loo paljuski just selles keskkonnas peetud vestluste põhjal.

Facebook on ajakirjanikele üks ütleмата tõhus abimees, mida saab kasutada väga erineval moel. Näiteks selleks, et mõne allika nime kontrollida, või selleks, et kellegi pilt ja nimi kokku viia.

Tõsi, enamasti on võimalik vajalikku infot vahetada ka e-kirja või telefoni teel ning silmast silma suheldes. Võib aga juhtuda, et allikat, kes pole mingil põhjusel pikemat aega telefonile vastanud, õnnestub Facebookis kohe kätte saada.

Asjaolul, et minu esimene suuresti Facebooki abiga kokkupandud artikkel oli seotud noorte inimeste ettevõtmisega, on mõningane märgiline tähendus. Küllap muutuvad sotsiaalmeedia keskkonnad töövahendina aja jooksul üha enam kasutatavaks. Siis võib mingil hetkel vist tõesti öelda, et kogu elu käib seal.

KARL-EDUARD SALUMÄE

Sakala 433 0048

Lai, mitte laialivalguv riigikaitse

LÄHIAJAL HAKKAME üha rohkem kuulma ja lugema laia riigikaitse käsitlest, mis mõni aasta tagasi meie riigikaitse sõnavarasse ja õigusaktidesse jõudis. Praegu täidame seda mõistet sisuga. See tähendab rahvuslikus julgeolekus uut arenguetappi.

Alustuseks tuleb end lahti rebida käsitlest, milles tsiviil- ja militaarmaailm seisavad eraldi. Külma sõja aegne mõttemall, et kõike saab jagada rahu- ja sõjaajaks, tuleb muutunud maailmas kõrvale heita.

Ametkonnad ja koolkonnad on püüdnud riigikaitse olemust eri viisil sõnastada ning sellest on tekkinud mõningane segadus. Et selgitused laiali ei valguks, avan laia riigikaitse mõiste võimalikult lihtsal viisil, jagades selle neljaks osaks.

LOOMULIKULT ON riigikaitse klassikaliselt ja ajalooliselt olnud sõjaline kaitse. Praegu murtakse aga piike, kas viimane kaitseväge kümne aasta arengukava on Eesti sõjalise kaitse arengut silmas pidades edasi- või tagasisamm. Eri koolkondadel ja tegevteenistusest lahkunud ohvitseridel on vastandlikud seisukohad. Igal juhul on sõjalise kaitse planeerijad ja elluviijad koos sellest tuleneva vastutusega Eesti kaitseväge ja kaitseministeerium.

Ülejäanud kolm komponenti laia riigikaitsest kuuluvad tsiviilsektori tegevus- ja vastutusvaldkonda. Neist klassikalisem osa on tsiviilsektori toetus sõjalisel kaitsele. See moodustab koos sõjalise kaitsega totaalkaitse reaalse sisu. Sundkoormised, mobilisatsioon ja vastuvõtva riigi toetusega seotud ülesanded on tegelikult vaid osa sellest. Valdkonna täpsem lahtikirjutamine praegu käib.

Siinjuures tuleb märkida, et kaitseväelaste kaasamine metsatulekahju või üleujutuse tagajärgede likvideerimisse ei ole riigikaitse ülesanne. Samas ei tohiks kaitseväge jätta mugavustsooni, kus endale ainult riigikaitse ülesandeid tunnistatakse.

JÄRGNEB RIIGIKAITSE käsitlese mõistes uus valdkond: elutähtsate teenuste toimepidevuse säilitamine riigikaitse hädalukordades ja sõjaajal. Hädalukorrad, elutähtsad

MATI RAIDMA

riigikogu riigikaitsekomisjoni esimees Reformierakond

teenused ja toimepidevus on samuti suhteliselt uued mõisted, mis said konkreetse tähenduse 2009. aasta suvel vastu võetud hädalukorra seadusega.

On selge, et dünaamilises maailmas tulebki üle vaadata nii hädalukordi kui elutähtsaid teenuseid. Üks, mis kindel: inimesed vajavad sõltumata kriisi iseloomust nii uputuse kui sõja ajal leiba, elektrit, tervishoidu, korrakaitset ja palju muud.

Kõik see on kehtivas hädalukorra seaduses detailset kirjeldatud. Ainuke põhimõtteline mure on, et kõike seda planeeritakse erisugusteks kriisisituatsioonideks rahuajal.

Senise teooria alusel peaks sõjaajal käivituma teistsugune mehhanism. See on ilmselt külma sõja aegsest mõtlemismudelitest pärit loogika. Praegu aga ei ole võimalik võtta jäika seisukohta, et rahuaja kriisidega tegeleb siseministeerium ja sõjaaja omadega kaitseministeerium. Lai riigikaitse käsitus ei hõlma ainult riigi kaitsmist, vaid ka meie riigi inimestele selle kaitsmise ajal eluks hädavajaliku tagamist.

VIIMASE OSA laia riigikaitse käsitlest moodustavad eri ametkondade iseseisvad riigikaitse ülesanded ja seda sõltumata sõjalisest kaitsest.

Julgen väita, et tänapäevases infoühiskonnas ja muutunud julgeolekukeskkonnas on võimalik kaotada riigi iseseisvus või territoriaalne terviklikkus, ilma et sõjalist kaitset üldse rakendada saadakse või suudetakse. Siin on suur roll täita sisejulgeolekul ja siseministeeriumil, kuid siia kuuluvad ka osaliselt küberjulgeolek, psühholoogiline kaitse ja rahvusvaheline tegevus.

Et saavutada eespool nimetatud nelja komponendi koostöö, on loomulikult vaja üle vaadata riigikaitse juhtimis- mehhanism ja vastutuslade jagumine, mida võib ka tinglikult viiendaks osaks pidada. Loodan, et Eesti ametkon-

”**Tänapäevases infoühiskonnas ja muutunud julgeolekukeskkonnas on võimalik kaotada riigi iseseisvus või territoriaalne terviklikkus, ilma et sõjalist kaitset üldse rakendada saadakse või suudetakse.**

dade ja ühiskonna ühene arusaam laia riigikaitse käsitlest on saavutatav. Eriti nüüd, kui lähiajal on valitsusel kavas heaks kiita riigikaitse järgmise kümne aasta arengukava mittesõjalised osad ja kaitseministeeriumi juhtimisel valmistatakse ette uus riigikaitse seaduse eelnõu, mis selle loogika ka seadusesõnasse paigutab.

KIRI

Rohkem tegusid!

Suur tänu praegusele Viljandi linnavalitsusele, kes väga lühikese võimaloleku ajaga suutis lahendada eakate mure, millega eelmine linnavõim pika aja jooksul toime ei tulnud! Alates 1. juulist saavad vähemalt 65-aastased viljandlased linnaliinibussidega tasuta sõita.

Vähem sõnu ja rohkem tegusid!

80+ sõpruskonna nimel
Leida Leitur

TSITAADID

«Isiksuse seadumused, mis sõltuvad 40-70 protsendi ulatuses geenidest, määravad märkimisväärses osas ära inimeste poliitilised eelistused ja aktiivsuse. Ja kuna inimene on poliitiline olukus, siis võibki rahuliku südamega järeldada, et selles tähenduses ongi poliitika meie geenides.»

Tartu ülikooli eksperimenditaalsüühloogia professor
Jüri Allik
(Postimees, 15. veebruar)

«Uue piirilepinguga anna me me vabatahtlikult ja pöördumatult ära suure tiki oma väikesest riigist ning nullime Tartu rahulepingu kõige raskemini – vere hinnaga – saadud tulemuse.»

Jahtkapten Mart Saarso
(Saarte Hääl, 15. veebruar)

«Üldist Eesti naistevastase vägivalla statistikat vaadates pole võimatu ka see, et riigikogu liikmetegi seas leidub mõni, kes oma naist peksab. Mul pole selles suhtes mingeid illusioone.»

Riigikogu sotsiaaldemokraadist liige Marianne Mikko
(Tallinn City, 15. veebruar)

«Sõduriõpikust asjade mahalgemine ja käskimine – tehke see endale selgeks – on ju lihtne. Aga mida ei ole, on mõtlemine – noori mehi ei innustata mõtlema, ei näidata neile dokumentaalfilme, ei räägita ajaloost, ei panda tegema sõjalahingutest ettekan- deid, ei räägita elulisi kogemusi sõjast.»

Isamaa ja Res Publica Lii- du noorteorganisatsiooni juhatuse liige Karl Aas
(Postimees, 13. veebruar)

PRÄÄNIK

Sügisel Viljandis süttinud majast koos kaaslastega neli inimest välja toonud tuletõrjuja Toomas Salumäe pälvis aumedali.

PIITS

Nädalavahetusel paarutas jultunud autojuht Suure-Jaani staadioni murul, tehes sellele niiviisi palju kahju.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

18 845

Eesti õpilased kogusid kolm kuud väl-
danud võistlusel 766 255 teeküünal-
de tühjaks põlenud alumiiniumümb-
rist. Viljandimaalt võttis aktsioonist
osa 106 õpilast, kes kogusid 18 845
küünlaümbrist. Eestis põletatakse
aastas ligi 15 miljonit teeküünalt.

Kõpu Peetri koguduse õpetaja Hedi Vilumaa on torni remonti oodanud aastaid.

2 x MARKO SAARM

RESTAUREERIMINE

Kõpu kirikult kaovad ajahamba jäljed sügiseks

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Kõpu kiriku torni ja pööninguosa on septembri keskpaigani remondis. Korda saab nii see, mis silmaga näha, kui ka see, mis pilkude eest peitu jääb.

Kõpu ehitati puust harjatorniga kivist kirik 1820. aastatel. 1906. aastal tehti pühakojale kivist torn ning sellest möödunud enam kui sajandi jooksul ei ole seal suuremat remonti ette võetud.

Korsten saab kõrgemaks

Töid on ette võtnud üks Eesti paremaid kirikute restaureerijaid, osühing Rändmeister eesotsas Juhan Kilumetsaga. Praegu restaureeritakse torni kandekonstruktsiooni ja tehakse sisetöid, kevadel ja suvel jõuab järg fassaadi kätte.

«Torn saab korda nii seest kui väljast, lisaks pööninguosa,

mis korrastatakse kuni korstna tipuni,» rääkis Kõpu Peetri koguduse õpetaja Hedi Vilumaa ning lisas, et korstnat pikendatakse nii, nagu see ajalooliselt on olnud.

Juhan Kilumets lausus, et avariiohtu ja varisemishirmu kirikus ei olnud. «Kõik plaanitud tööd on õigeaegsed – alati ei pea ju seda kriitilist piiri ära ootama,» ütles ta. «Torni konstruktsioon oli ajale võrdlemisi hästi vastu pidanud. On olnud hullemaid ja on olnud paremaid torne.»

Juba on otse tornikiivri all välja vahetatud pehkinud talad. See oligi kõige pakilisem töö.

«Ehituslikus mõttes on kõige keerulisem tornikiivri alumise tsooni puitkonstruktsiooni proteesimine,» rääkis Kilumets. «Seal tuleb töid teha vales järjekorras, võrreldes sellega, kuidas konstruktsioon omal ajal kokku pandi. See on keeruline ning nõuab meistritelt suurt leidlikkust ja kogemusi.» Kiriku pööningule ulatuva oreli ülemise otsa seinale külge on plaanitud asutada «Peetruse taevavõtmete» kogu.

«Millegipärast on paljud inimesed mulle vanu võtmeid kinkinud, nende hulgas on näiteks ka üks väga uhke puidust võti,» kõneles Hedi Vilumaa. «Lisaks on kiriku vanas võtme- kimbus selliseid võtmeid, millest pole teada, mida need avavad, aga mis on ääretult ilusad.»

Kirik jääb avatuks

Vilumaa kätte on võtmeid jõudnud ka Viljandi muuseumis korraldatud igavikusümbolite näituse kaudu.

«Kellel ei ole vanu ilusaid võtmeid kuhugi panna, siis ärge neid ära visake, tooge parem Kõpu kirikusse!» kutsus õpetaja inimesi üles.

Ta lisas, et praegu käimas olevaid töid inimesed tegelikult ei näegi, sest kõik need tehakse otse tornikiivri all. «Küsisime naljaga pooleks töömeestelt, kui kaua taladele garantii on, ja nemad vastasid, et järgmised sada aastat peaksid vastu pidama küll, kui midagi muidugi läbi sadama ei haka,» lisas Vilumaa.

Torn ehitati kiriku külge hiljem.

Umbes 85 000 eurot maksminevat rekonstrueerimist toetab lõviosas põllumajanduse registrite ja informatsiooni amet Leader-programmist. Oma panuse annab ka kogudus. Oodatud on annetused ja tänulikud ollakse neile, kes oma toetuse on juba andnud.

«Üllatusi õnneks pole ette tulnud, aga meil on ka väga hea projekteerija Ain Pihl. Ta on teinud põhjalikud projektid ja enne seda välitööd,» rääkis Hedi Vilumaa.

Tööd kestavad küll terve suve, ent kirikut nende ajaks sulgeda plaanis pole.

«Kui uks läheb restaureerimisele, on peasissepääs kinni, aga kirikul on ka tagauks,» kõneles Vilumaa. «Ega tagauksest käimine meile võõras ole: peauks külmub sageli kinni, nii et külmematel talvedel ongi see juba veebruarist jäänud ja kirikus sees on paras liuväli.»

Neli inimest tulest välja aidanud päästja saab medali

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Sügisel Viljandis Tartu tänaval keset ööd süttinud elamust neli inimest välja toonud Viljandi komando juhtivpäästja Toomas Salumäe saab täna elupäästja medali.

Üheksa aastat Viljandis päästjana töötanud Salumäe leidis, et ainult temale medali andmine on ülekohtune meeskonnateiste liikmete suhtes, sest inimeste päästmisest võtsid osa kõik mehed. «See oli vaid juhuste kokkusattumus, et just mind valiti,» selgitas ta.

Mõne aja pärast 50. sünnipäeva tähistav Salumäe tunnistas, et medaliga kaasnev tähelepanu häirib teda pisut.

19. septembril kell 1.14 said päästjad teate, et Viljandis Tartu tänaval on süttinud elumaja ning hoones on inimesed tulelõksus. Kui tule- tõrjujad sündmuskohale jõudsid, oli mitme korteriga elamu katus ja osa teisest korrusest lausleekides.

Päästjad märkasid teise korruse aknal tulelõksu jäänud inimesi. Katuseräästas akna kohal põles ning tuli

hakkas aknast sisse tungima. Kiiresti püstitati redel ning Toomas Salumäe ronis seda mööda aknani ja sisenes korterisse, mis oli mürgist suitsu täis.

Korteris viibinud kaks täiskasvanut ning 7- ja 10-aastane laps olid šokis, peaaegu liikumisvõimetud ning teadvust kaotamas.

Salumäe andis kannatanud akna juures redelil olevatele päästjatele, kes toimetasid nad maapinnale. Kolmekesi päästeti akna kaudu neli inimest ja anti üle kiirabibrigaadile.

Salumäe meenutas, et kui tema meeskond sündmuskohale jõudis, valmistusid päästjad spetsiaalse varustusega ühest küljest hoonesse sisene- ma, et inimesi välja tuua. «Selgus aga, et sellest nurgast, kuhu mina sattusin, oli inimesi akna kaudu päästa palju ohutum,» rääkis ta. «Sisenesin akna kaudu, aitasin inimesed välja ja väljusin ka ise.»

Majast päästeti kokku seitse inimest, kolm kassipoega ja papagoi. «Selles mõttes läks hästi, et kõik inimesed ja loomad said päästetud,» leidis Salumäe.

Siseminister ja päästet- ameti juht autasustavad täna elupäästja medaliga 18 inimest.

Seni on teadmata, miks see Viljandis Tartu tänaval asuv maja põlema süttis. Päästjate hinnangul oli tuli alguse saanud nii kahtlusest kohast, et nad ei välista ka süütamise versiooni. TÕNIS LUIK

Kolm Sakala ajakirjanikku jahib aasta pressipreemiat

Eesti ajalehtede liidu žürii valis välja parima eelmisel aastal maakonnalehtedes ilmunud uudise, arvamuse ja olemusloo nominendid ning nende seas on kolme Sakala ajakirjaniku tööd.

Parima uudise nominendid on Sten Mahovi Sakalas ilmunud artiklid «Riigifirma teod võtavad ääremaalt töökohti», «President kritiseeris ametniku avaldust» ja «Elron hakkab Viljandis magamise eest maksma» ning Marko Suurmäe Sakalas ilmunud lood «Kaks liituvat valla juhti said suure palgatõusu», «Ka-

duvate valdade juhtidele tendavad hüvitis ja uus amet» ning «Kevadine katte- ta palgatõus imes rahakoti sügiseks tühjaks».

Parima arvamuse loo nominent on Margus Haava 23. augustil Sakalas ilmunud artik- kel «Suu- ja sõnataudi vastu kadakasuitsust abi pole».

Igas kategoorias on kolm nominenti. Võitjad avalikus- tatakse 28. veebruaril Tallin- nas Õpetajate majas pressipeol. Iga žanrikategooria pa- rima maakonnalehe kirjutise autor saab 320 eurot. (Sakala)

MULGIMAA

Abja ujula – tehtud!

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

«Olgu see ujula meile kõigile rõõmuks ja terviseks. Lõikame!» lausus Abja vallavanem Peeter Rahnel. Ja tehtud see oligi. Abja gümnaasiumil on nüüd ujula.

Lindilõikamise hetkele eelnes muidugi pikk lugu. Õigupoolest tehti koolilastele ujumiskoha ehitamise algust juba siis, kui praegu pensionieas Abja valla aukodanik Enno Liiber oli noor mees. See oli kuuekümnendate lõpul.

Seda, kuidas ta toona basseini ehitamise osales, meenutas Liiber eile ujula avamisele tulnud paarisaia inimese ees. «Sellel oli ainult üks viga – see ei pidanud vett,» lausus ta toonase rajatise kohta muheldes.

Kõnealune pisike ujula ei saanudki valmis. Algul kasutati seda õunahoidlana, praegu asub seal aga jõusaal.

Enno Liiber märkis veel, et on käinud aastaid kümnekond kilomeetrit eemal Karksi-Nuia ujulas ning see oli nõudnud kokkuvõttes palju aega ja raha.

Midagi uskumatut

«Midagi uskumatut on sündinud,» tõdes koos Halliste ja Karksi vallavanema ning Möisaküla ja Tõrva linna peaga naabreid tähtsal päeval tervitama tulnud Tarvastu vallavanem Alar Karu. Ta rääkis, et raske oli uskuda juba sedagi, kui mõne aasta eest kerkis Abja gümnaasiumi kõrvale spordikompleks. Nüüd aga sai valmis ka ujula, mida oli algusest peale kompleksi kavandatud.

Halliste põhikooli direktor Merle Hüva ütles, et tõenäoliselt rõõmustavad nemad naabervallas uue ujula üle sama palju kui abjalased ise. Ta märkis, et Halliste kool on Abja gümnaasiumiga teinud head koostööd suusatamises ning kindlasti tekib see ka ujumistundides.

Teiste seas olid avamisel Läti Ruhja linna ja Naukseni valla esindajad.

Ujulas on nelja rajaga suur ning nullijugadega väike basseini. Sakala kirjutas ujulast pikemalt 14. veebruaril.

Laenuraha abiga

Abja vallavanem Peeter Rahnel ütles pärast pidulikku sündmust Sakalale, et tal on saavutatu üle suur rõõm. «Ükskord ometi on see avatud,» sõnas ta.

Rahnel kinnitas, et Abja-Paluojale eraldi ujulat ehitada polnuks mõtet. Et aga uut suurt spordisaali oli vallakeskusele niikuinii vaja, hakati gümnaasiumi kõrvale spordikompleksi projekteerima mõttega, et ühel päeval on seal ka ujula.

Toetusraha pole Abja vallaal õnnestunud spordikompleksi rajamiseks saada ja seetõttu on seda tulnud teha laenuga. Aastate jooksul on kompleks vallavanema sõnul maksma läinud 1,265 miljonit eurot.

Peeter Rahnel kinnitas, et võlg pole valda majanduslikult poonud. Abja valla laenukoormus jääb riigi kehtestatud normide piiresse ning tänavu tõstetakse kõigi valla palgal olevate inimeste palka 5–7,5 protsenti.

Ujula ülalpidamiskuludeks on valla eelarvest ette nähtud 60 000 ja tuludeks planeeritud 30 000 eurot aastas. Viimati mainitud summa on Rahneli hinnangul pigem tagasihoidlik.

Esimesed, kes pärast pidulikku avamist 25 meetri pikkusesse basseini hullama läksid, olid Abja gümnaasiumi neljanda klassi õpilased.

3 x MARKO SAARM

«Olgu see ujula meile kõigile rõõmuks ja terviseks,» lausus Abja vallavanem Peeter Rahnel (pildil paremal) enne lindi läbilõikamist.

Tarvastu vallavanem Alar Karu (vasakult teine) tõi kingiks Mulgi mustriga ujumispüksid.

Ettevõtted, mis pakuvad perekaardiga soodustust, saavad endale sinist magnetkaarti imiteeriva klepsu. Nii on suurperesõbralikud asutused kõigile näha. Fotol on Aage Õunap.

ELMO RIIG

Sinine kaart toob lasterikkale perele soodustusi

SIGRID KOOREP
sigrid.koorep@ajaleht.ee

Peagi saavad suured pered magnetkaardi, mis annab võimaluse seniselt soodsamalt üheskoos kodust välja minna ja aega veeta.

Eesti lasterikaste perede liidu president Aage Õunap tähendas, et mõõdukas nädalal said esimesed perekaardid küll välja antud, aga suurem kaartide jagamine seisab ees selle nädala lõpul.

Kleps viitab toetajale

Viljandimaal kuulub lasterikaste perede liitu 140 peret ja kõigil neil on õigus uut kaarti taotleda. «Ühel osal neist on taotlus juba esitatud, teisel aga mitte,» lausus Aage Õunap.

Ta selgitas, et suurpered, milles kasvab vähemalt neli last, kulutavad iga päev märkimisväärsed summasid majapidamisele ja toidule ning vaba aja veetmiseks ei jää just palju raha.

Perekaart annab võimaluse veeta näiteks tore talve- või suvepuhkuse päev, saada nauditav teatri- või kinoelamus või siis taskukohasema hinnaga sulistada veekeskuses, tellida meelepärast ajakirja või einestada mõnes hubases kohvikus.

Viljandis pakub perekaardi soodustusi 13 ettevõtet. Nende uksele kleebitakse ka sinist magnetkaarti matkiv kleps, et viidata soodustuse pakkujale.

Need ettevõtted, kes kaardisoodustustega kaasa tulid, mõistsid Õunapi sõnul selle vajalikkust väga hästi. Ta li-

sas, et kuigi osa läbirääkimisi on veel pooleli, siis kõik, kelle poole lasterikaste perede liit on Viljandimaal pöördunud, nõustusid koostööd tegema.

Siinjuures käib jutt üpris suurtest soodustustest. Näiteks nukuteater pakub perekaardiga võimalust etendust vaadata täiesti tasuta ning Sakala keskuse üritustele saab pääsmeid lunastada poole hinnaga ja kinopileteid veelgi odavamalt.

Väga head hinda pakuvad bowlingu-saal ja Ugala teater. Märkimisväärselt soodustust teeb ka uisuväljak: lisaks tasuta uisulaenutusele pääsevad alla 13-aastased väljakule ilma rahata ning suurematel tuleb maksta pool kehtivast hinnast.

Sada sooduspakkumist

«Suurpere on suurpere ja kui nad kõik koos tulevad ning peaksid tavapiletid ostma, on see neile päris kallis lõbu,» tõdes Viljandi jäähalli juhatuse liige Aivar Talvet. Ta rääkis, et jõudumööda on jäähall proovinud toetada nii lapsi kui peresid ning et lasterikastele peredele vähegi uisutamismõistatust pakuda, oldi soodustuste pakkumisega kohe nõus.

Eestis elab üle 4000 lasterikka pere, kelle igapäevased väljaminekud on tihti mitu korda suuremad kui mõnel väikel perel.

Perekaart sündis Eesti lasterikaste perede liidu ja regionaalministeeriumi koostöös ning on mõeldud Eesti lasterikaste perede liidu liikmetele.

Praeguseks on ettevõtmisega liitunud 84 asutust ja ettevõtet saja pakkumisega.

Maavanem keelas jääle mineku

Viljandi maavanema korraldusega on teisipäevast alates maakonnas keelatud sõidukitega veekogude jääle minna.

Maavanem kehtestas keelu ilmastikutingimusi, jääkatte seisukorda ning kaluritele

saadud infot arvesse võttes selleks, et vältida õnnetusi. Teiste veekogude seas on sõidukitega jääle minek keelatud Võrtsjärve Viljandimaa territooriumile jääval osal. Keeld ei laiene kutselistele kaluritele. (Sakala)

Võitlus aukudega läheb hästi

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotah@ajaleht.ee

Käesoleval talihooajal Viljandi tänavate löökauke lappiv osatühing Sakala Teed on linnavalitsuse hinnangul tööga hästi toime tulnud, kuid iga pisemat mulku pole mõttekas paikama tõtata.

Ehkki talv on olnud soe ja enamasti lumeta, on sekka juhtunud korralikku külmagi. Vahepeal on temperatuur pendeldanud nulli lähedal, kord põgusalt külmades ja siis jälle sulatades.

Viljandi linnavalitsuse majandusameti juhataja Reevo Maidla ütles, et paraku mõjub sula ja külma vaheldumine teekattele halvasti ja see kipub lagunema.

Varasematel talvedel on aukude parandamine seatud aktsiaseltsi Eesti Keskkonnateenused ülesandeks, täpsemalt öeldes on see olnud osa aastaringsest hooldusest. Tänavu sõlmis linn ettevõttega uue tänavahoolduslepingu ning sellest arvati talvine auguparandus välja.

Kõnealuseks tööks kuulutas linnavalitsus välja hanke, mille võitis kõige soodsama pakkumise teinud osatühing Sakala Teed.

Küsimusele, millise hinnangu linnavalitsus ettevõtte tegevusele praegu annab, vastas Maidla, et positiivse. «Kahjuks ei võimalda tänavate üldine tase töövõtjal paremat teha.»

Maidla märkis, et kasutatav segu annab parema tulemuse suurtes aukudes ja seega pisikest auguräbu ei parandata. «Pigem las läheb auk natuke suuremaks, aga vähemasti jääb täide sinna pidama. Topelttööd ei ole põhjust teha,» sõnas ta.

Hanke tingimuste järgi oleneb töö hind materjali ja töötunni maksumusest. Täpset summat pole kindlaks määratud, kuid sügisel oletas linnavalitsus, et talvine augulappimine läheb maksma 10 000 eurot.

Nüüd ütles majandusameti teedespetsialist Heikki Teearu, et käesoleva nädala alguseks on sellele tööle kulunud 7890 eurot. Hooaja esimene lappimine oli novembri viimasel päeval.

Olles kuulnud linnavalitsuse rahulolevat hinnangut, ütles Sakala Teede tegevdirektor Toomas Leppik naeru mugistades, et siis on Sakala Teed linnavalitsusega ka rahul ning rohkem rääkida ju polegi.

Küsimusele, kui ootuspärast on linnatänavate parandamine läinud, vastas Leppik, et igati ootuspärast. Ta nentis, et töömehed ei pea üksnes ise mööda linna auke taga otsima, vaid ka ametnikud annavad parandamist vajavatest kohtadest teada.

Majandusameti juhataja Reevo Maidla lisas, et Sakala Teedega on linnavalitsusel tänavate parandamise leping ühe talihooja peale ning seejärel otsustatakse, mismoodi oleks paslik töö korraldada järgmisel talvel.

Mullu ja tunamullu oli maakonna lumelükkajatel palju tööd ja teenistus väga hea. Tänavu tuleb neil suu rahast puhtaks pühkida. ELMO RIIG

KOKKUHOID

Lumeta talvel jääb teede lappimiseks rohkem raha

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Kolga-Jaani vallavanem Kalevi Kaur on tänavuse talvega väga rahul: lumelükkamisest säästetud rahaga saab suvel mitu kilomeetrit kruusateid parandada.

Tänu ilmataadi armulikkusele ei ole Kolga-Jaani valla sahad sel talvel ühtki korda lund tõrjuma sõitnud.

«Lumetõrje on ju vee tühja lükkamine. Tartu maratoni korraldajad ja lumelükkajad võivad kurvastada, aga meile on see sulaselge õnn,» sõnas Kaur. Vallal on leping kolme talunikuga, kellele makstakse vaid tehtud töö ehk lumest puhtaks lükatud kilomeetrite eest.

Sääst on märkimisväärne

«Juba läinud aasta lõpul saime lumetõrjest säästetud raha eest korda teha paar kilomeetrit kruusateid,» ütles vallavanem. Kui sel talvel rohkem lund ei tule, võib kokkuhoitava summa suurus olla tema hinnangul 15 000 eurot. Selle arvelt peaks suvel korda saama veel mitu kilomeetrit teid.

Samasugune leping, mille järgi raha makstakse lumelükkajatele vaid tehtud töö eest, on ka teistel maakonna omavalitsustel. Erandiks on vaid Viljandi linn, kes on aktsiaseltsiga Veolia Keskkonnateenused sõlminud hooajalepingu, ning Võhma, kus lumetõrje eest vastutab linnale kuuluv aktsiaselts Võhma ELKO.

Suure-Jaani valla majandusosakonna juhataja Are Aua mõnisk, et eelmised väga lumerohked talved rõõvisid enamiku teehoiu rahast ning muuks seda enam peaaegu ei jagunudki. Tänavune sääst peaks võimaldama see-eest teid suvel tublisti lappida ja uuendada.

Tarvastu võttis laenu

Sama meelt oli Tarvastu valla majandusnõunik Rein Anton. «Eelmisel suvel sai teha vaid hädavajalikku. Nüüd saab suvel rohkem teeääri niita, kruusateid siledaks hõõveldada ning suurematki remonti teha,» sõnas ta.

Anton lisas, et vald võttis mullu suvel teede parandamiseks laenu. Selle eest veeti 9000 kantmeetrit kruusa ja taastati paljudes kohtades teede kandevoime.

Are Aua tõdes samas, et medalil on kaks külge. «Sääst säästuks, aga kruusateed on ol-

nud sügisest saadik märjast ajast tulenevalt väga kehvast seisusest,» kõneles Aua. «Nii vihmast aega ma varasematest aastatest ei mäletagi. Kahju on inimestest, kes peavad sellistes oludes sõitma.»

Kruusateid pole olnud võimalik ka hõõveldada, sest märjaga ei ole seda mõtet teha. Nii Rein Anton kui Are Aua leidsid, et tegelikult oleks teedele kõige parem mõõduka lumega ilus talveilm.

Kõpu vallavanem Tõnu Kiviloo ütles, et kui ka tänavu oluks lumerohke talv, tekitaks see omavalitsuse eelarvesse suure augu. Rasked metsa- ja põllutöömasinad on Kiviloo hinnangul teedele suureks koormaks, seega kulub praegu säästetav raha teede parandamiseks väga ära.

Tibusid loetakse aasta lõpul

Ehkki ka pikaajalised ennustused ei luba selleks kevadeks suuremat lumetormi, on veel vara kokkuvõtteid teha.

«Teehoiuks mõeldud eelarve jaotub aasta peale,» toonitas Are Aua. «Igaks juhuks peab olema valmis novembris või detsembris tulevateks lumemõlludeks.» Ta meenutas 2008. aasta novembrit, mil ühe päeva langes väga suur lumekogu.

«Tagasi kooli» nädalal esineb Viljandis ainult üks külaline

MADIS JÄRVEKÜLG
madis.jarvekylg@ajaleht.ee

Et külalislektorite tunnid on koolides saanud tavaliseks, peab «Tagasi kooli» fookusnädala jooksul Viljandis loengu ainult üks inimene.

Viljandi gümnaasiumi projektijuhi Ene Nobeli sõnul tuleb reedel kolmele klassile füüsikatundi andma mobiiltelefone tootva firma Ericsson alltöövõtjate haldusjuht Toivo Lõhmus. «Täna tuli «Tagasi kooli» süsteemis küsima, kas meil on midagi sellel nädalal plaanis,» sõnas Nobel.

Rohkem praegu kõnealuse programmi külastunde ette näha pole. «Oleme selles mõttes õnnelikud, et meil pole veel vilistlasi, aga küll nad varsti tulevad,» ütles Nobel ja lisas, et ka varem Viljandi gümnaasiumides lõpetanud on uude kooli oodatud.

Koolide ja ülejäänud ühiskonna koostööd tugevdav kodanikualgatus «Tagasi kooli» on eesmärgiks seadnud, et reedeni kestval fookusnädalal antakse enam kui 300 Eesti haridusametis 1000 külastundi. Tänavu on külastundide korraldamise võimalused huvilistele esimest korda avatud terve aasta.

Kuigi külastuste loengud koolides on juba tavalised, on Ene Nobeli sõnul ikkagi tänuväärne, et «Tagasi kooli» püüab selle süsteemis kokku võtta. «Tänu programmile on tekkinud mingi ülevaade, kui tihti inimesed üldse koolides käivad ja kui paljud enast sinna registreerivad,» ütles ta.

Jakobsoni koolis ei ole fookusnädalal külastunde plaani võetud. «Et meil novembrikuus on karjäärinädal, kus käiakse eri asutustest kaheksandale ja üheksandale klassile rääkimas, jätsime selle tänavu oma fookusest välja,» ütles huvijuht Moonika Pärna.

Tema sõnul on koolielu tihe, täis üritusi ja õppekäike, ning kõige tähtsamad on ikkagi ainetunnid. «Kui tuleb mingi hea pakkumine, haaram sellest niikuinii kinni. Näiteks homme tullakse Kuiperjanovi pataljoni üheksandale klassile rääkimas,» sõnas Pärna.

Paalalinna koolis esineb vilistlane vabariigi aastapäeva aktusel, aga nagu Jakobsoni kooli loeng, pole ka see seotud «Tagasi kooli» programmiga.

«Praegu ei ole leidnud rohkem selliseid inimesi, keda kooli kutsuda, peab veel

«Tagasi kooli» eestvedaja Triin Noorkõiv

uurima,» sõnas huvijuht Henri Pärtel edasiste plaanide kohta.

Kesklinna kooli pole huvijuht Elina Tirgo sõnul «Tagasi kooli» nädalal ühtegi külastust oodata. Selliseks koostööks tuleb initsiatiiv tema ütlemlist mööda enamasti koolilt ja «Tagasi kooli» andmebaas on hea koht, kust inimesi leida. Edaspidi loodetakse programmi seostada karjäärinädalaga.

Ka täiskasvanute gümnaasiumis pole direktori kohusetäitja Maie Jaago sõnul sellele nädalale külastunde kavandatud.

«Tagasi kooli» eestvedaja Triin Noorkõivu andmete kohaselt on süsteemi registreerunud õpetajaid peaaegu kõikidest Viljandimaa koolidest. «Aktiivsemad piirkonnad on olnud Harjumaal, kuid Viljandi on igal aastal siiski pildis olnud,» rääkis ta. «Mul on selline tunne, et osa Viljandi õpetajate info ei ole veel meieni jõudnud.»

Süsteem on teadlik ainult nendest sündmustest, mis on ametlikult registreeritud.

«Kui koolidel on huvi, siis on külastuste ring, keda kaastata, päris suur,» rääkis Noorkõiv. Tema tähelepanekut mööda kutsutakse koolidesse enamasti neid inimesi, kes on õpetaja lähiringist. «Kui on aga näiteks vaja käsitleda teemat, millest kõnelejat lähiringis ei leidu, võiks meie süsteemist palju kasu olla,» selgitas ta ja lisas, et «Tagasi kooli» võrgustik on õpetajatele hea tööka planeerimise tööriist. Seepärast soovitas ta külastusõpetajate tunnid alati «Tagasi kooli» süsteemis ära märkida.

Purjus poevaras jäi vahele

Pühapäeval viis politsei kainenema mehe, kes oli üritanud kauplusest napsi varastada.

27-aastane purjus mees tabati Viljandis Uueveski teel asuvas kauplusest püha-

päeva õhtul kella kaheksa ajal, kui ta üritas alkohoolseid jooke varastada.

Kohale kutsutud politseipatrull viis mehe kainenema ning tema käes olnud kaup tagastati poele. (Sakala)

MURE

Kuidas meil tulevikus traagikat vähem oleks

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Statistikaameti analüüsi ja väljaanne te talituse peaanalüütikut Mihkel Servinski tuntakse kui meest, kes on suutnud oma otsekoheste väljaütlemistega pahandada nii linna- kui valdajute.

Servinski hinnangul on üks maakonna suuremaid muresid jätkuvalt see, et rahvaarvu kahanemisega ei osata toime tulla.

Mihkel Servinski, kui heita pilk Viljandimaa viimaste aastate väljarände arvudele, siis võib kergesti masendusse langeda küll.

Võib, aga kas peab? Kõik sõltub sellest, kuidas me tahame neid arve vaadata. Me leiame Viljandimaalt palju ilusat ning seda, mis on hästi. See

on mõtlemise küsimus: kas tahame näha seda, mis on halvasti, või pigem seda, mis on hästi. Tugevustele tasub siiski rohkem mõelda. Probleemidega, sealhulgas väljarändega tuleb tegelda, aga masendus – täna, ei!

Kas teie ei tunne, et paljudele kipub peale tükima käegälöömismeeleolu, et las minna, midagi ei anna niikuinii päästa?

See on teema, mille kohta riiklikku statistikat ei ole. Kindlasti on neid, kes ongi käega löönud, kuid kohtan palju ka neid, kes arvavad, et elu on ilus ja Viljandimaal on kena elada.

Kui inimesed on harjunud iga aasta hakul lugema, et maakonnast lahkus jälle tuhatkond inimest, siis psühholoogilises plaanis see eriti hästi ei mõju.

Elanikkonna vähenemine on minu arvates meie maakonna kõige suurem probleem. Mitte enam mingite probleemide tagajärg, vaid iseseisev suur probleem, mis toob kaasa tagajärgi. Näiteks koolide sulgemise.

Maailm ja meie koos temaga oleme harjunud, et kõik kogu aeg kasvab ja kogu arenguideooloogia on sellele üles ehitatud. Me ei oska kahanemise tingimustes toime tulla. Probleem ei ole selles, et väikses kogukonnas ei võiks õnnelik olla ja hästi elada, vaid selles, et me ei oska kahanemise kohanedada.

On kolm võimalust: õpime rahvastiku kahanemise tingimustes hakkama saama, üritame kahanemist pidurdada ja perspektiivis kasvule pöörata või ei tee midagi ja vaatame pealt, mis toimuma hakkab. Mina arvan, et mõistlik strateegia oleks kombinatsioon kahest esimesest võimalusest.

Koolivõrgu koomaletõmbamine on kõigile teada, aga on ka teisi struktuure, kus inimesi töötab tunduvalt rohkem, kui neid tegelikult vaja oleks. Nende hulk määrati kindlaks juba kümme-paarkümmend aastat tagasi, hoopis teistes tingimustes. Valusaid otsuseid tuleb teha veel ja üsna pea.

Nii see on. Kooli teema on ehk kõige tuntum, sellest on palju räägitud. Postkontorite ja pangakontorite kadumisest samuti. Aga teatud rahvaarvu piirist allapoole ei saa kõike olnud säilitada. Kui lapsi ei ole, pole koolil sisulist mõtet, aga enne kui kaob viimane laps, kaob majanduslik võimekus kooli, haiglat ja poodi pidada. Statistikat vaadates on väga tõenäoline, et kinni läheb veel nii mõnigi Viljandimaa kool.

Mõnele tundub, et vahel kipume vähenemist kuidagi üle dramatiseerima.

Nii ja naa, on sellele vastus. Me ei ole uppuval laeval, aga rumal oleks probleemi olemasolu eitada.

Nagu juba ütlesin, võib ka kahanev kogukond olla õnnelik ja hästi elada, aga kui me tegutseme kogu aeg nii, nagu meil rahvaarv kasvaks, tekitab vastuolud. Kui kahanemisega teadlikult tegelda, on tulevikus traagikat vähem.

Eestlase privaatsuselembest olemust arvestades võib muidugi mõnusa olla, kui lähima naabrinärvil on järjest rohkem maad. Teisalt, kui kiirabi sõidab kohale ikka saja kilomeetri kauguselt...

Mõnel juhul pole saja kilomeetri kauguselt vajagi kiirabi kohale saata, aitab laibaautost. Väga valus teema! Mäletan, et kunagi oli haigla näiteks Paistus, Võhmas, Suure-Jaanis, Abjas ja Mõisakülas. Pole näha, et selline olukord taastuks. Nüüd peab kogukond seisma selle eest, et Viljandimaal säiliks maakonnahaigla. Sel juhul ei oleks Viljandimaal arstiabi saja kilomeetri kaugusel. Kui maakonnahaigla peaks kaduma, võib nii juhtuda.

Ainult statistikale tuginedes on maakonnahaigla püsimine üsna piiripealne juhtum. Kui eeldusi haigla säilimiseks ja uuendamiseks hakkab õõnestama ka osa Viljandimaa enda kogukonnast – loomulikult ikka ainult head soovides

– siis... Oleme harjunud näpuga näitama Tallinna, Moskva ja Brüsseli peale, aga sageli tuleks hoopis peeglisse vaadata ja näpuga näidata sealt vastu vaatava inimese peale.

Siin tekib suletud ring, kus teenust ei ole sellepärast, et pole inimesi, ja inimesed lahkuvad omakorda sellepärast, et pole kooli ja haiglat. Jah, aga sellest ringist pääsemiseks ei pea kõik tingimata vanaviisi jätkuma. Kui taastame endised pisihaiglad, siis meie rahulolu arstiabiiga tõenäoliselt ei suurene.

Kuidas te maakonna uue arengukavaga rahul olete? Selle koostamine algas väga hoogsalt, viimasel ajal pole aga nagu suurt midagi kuulda. Olen üks Viljandimaa arengustrateegia koostamises kaasalööjaid ja päris ausalt: olen selle käiguga rahul. Arengustrateegiat ei saagi kiiresti teha. Strateegia on võimalik kolme päevaga kokku kirjutada, aga see poleks kindlasti elujõuline.

Kas ideaalne arengukava suudab maakonda päästa?

Hmm, kas te plaanite järgmisena küsida, mida konkreetselt ette võtta?

Plaanisin tegelikult küll.

Seda ma kahtlustasin. Küsimusele on väga raske vastata, sest võluvitsa, millega viibata, nii et kõik mured kaovad, ei ole. Iga probleemi lahendus algab probleemi tunnustamisest ja sõnastamisest. Strateegia koostajad on jõudnud lõpusirgele probleemi ja selle lahendusstrateegiate sõnastamisega. Töö käib tegevuskava koostamisega. Strateegia koostajate arvates peame Viljandimaal keskenduma piirkonna konkurentsivõime parandamisele tööturul ja vajaliku inimkapitali arendamisele.

Kindlasti paistab see lause ajalehes kõle ja tehnokraatlik, aga see-eest annab strateegia mõtte lühidalt ja täpselt edasi.

Üldisemas plaanis – seda strateegia senises tekstis kirjas ei ole – peaksime muutma oma mõtlemist: võiksime olla rohkem millegi poolt ja peaksime loobuma kõige vastu olemisest; peame otsima lahendusi, aga mitte põhjusi, miks midagi teha ei saa.

Kui aga arengukavva kirjutatakse, et «tagame ettevõtluse jätkusuutliku arengu», ei anna see ju mitte kui midagi.

Nõus, aga kui me ei taga ettevõtlikkuse jätkusuutlikkust, oleme kindlasti kaotajad. Looduses on nii seatud, et korralagedus tekib isenesest, korda ja süsteemi tuleb pidevalt taastoota.

Olen täiesti kindel, et väljarände peamine põhjus on ootustele vastavate töökohtade puudus. Kui tahame väljarände probleemi leevendada, peame tegelema töökohtade küsimusega ja esimesel kohal on siin inimene. Kui on neid, kes suudavad töökohti luua, siis need töökohad ka tekivad. Kui töökohtade loojaid on vähe, tuleb teha kõik, et selliseid inimesi siia meelitada. Kui maakonnas poleks kultuurispetsialiste, ei saaks ka pärimusmuusika keskus tegutseda. Kultuuriinimesed on siia tulnud ja jäänud. Võib-olla on see võimalik ka mõnes teises valdkonnas.

Laialt on levinud arusaam, et omavalitsus ei tegele ettevõtlusega, sest seadus seda ette ei näe. Ühelgi vallavanemal või linnapeal ei ole töökohtade loomiseks imevahendit, aga kui hakkame mõtlema, et ehk saab midagi ära teha, võib juba midagi muutuma hakata. Kui iga vallavanem või linnapea leiab ka ainult ühe hea idee, on neid ideid Viljandimaal juba üle kümne, ja kui neid siis vahetada...

Ehk oleks kindlam teha panus ainult mõnele kitsale valdkonnale?

Keeruline küsimus. Ühte korvi mune siiski ei panda, risk on väga suur, sest me ju ei tea, mis see ainuõige valdkond on. Teisalt ei saa kõike korraga teha. Olen varemgi öelnud, et tasakaalupunkti leidmine on väga keeruline ülesanne.

VILJANDI

Üks mõtteke mõtlemiseks. Millisel alal tuleb Eesti järgmine olümpiavõit? Ei tea. See võib tulla mingil Eestis seni tundmata alal. Me arendame klassikalisi alasid, aga hoiame silmad lahti ja kui ilmub talent, kellest võib saada olümpiavõitja, loome talle eduks tingimused.

Oletame, et meie juttu loeb inimene, kes on praegu kahevahel, kas jääda Viljandimaale või pigem siiski mitte. Mida talle soovitada? Ega selles ju midagi halba ole, kui inimene kipub sinna, kus on parem.

Siin polegi midagi halba, see on täiesti normaalne. Küsimus on väärtushinnangutes. Kui keegi tunneb end Viljandimaal ikka väga halvasti, võib ju mujal õnne proovida.

Mina usun, et Viljandimaal on võimalik õnnelik olla, olen ka ise siia tagasi tulnud. Inimestel, kes Viljandimaa võimalusi ära ei ole tundnud, tuleb aidata neid leida – see on koostatava strateegia üks neljast kõige olulisemast tegevussuunast.

Olete arvude, analüüsides ja prognoosides paljudele sageli külma dušina mõjunud, kuid nüüd selgub, et Mihkel Servinski on hoopis optimist!

Arvan, et olen optimist ja usun, et mul on reaalsustaju alles, ainult unistustes ma ei ela. Mis puutub arvudesse, siis neid tuleb kindlasti vaadata, aga neile tuleb ka emotsioonid juurde panna. Siis saame tegeliku pildi.

Arve ühekülgsest vaadates võibki jõuda järeldusele, et mõistlik oleks koondada inimesed Tallinna mõnesse kõrghoonesse. Küsin: miks mitte siis juba kuhugi Berliini külje alla? Me räägime sellest, et elu on kallis, aga elu ongi kallis! Kui sünnid ja kohe sured, on elu jooksul tehtavad kulutused kõige väiksemad ja kui üldse mitte sündida, ei kulu sinule ju sentigi, aga kogu eluga kaasas käiv ilu ja võlu jäävad samuti nägemata.

PAREM ELU

Mihkel Servinski

TEEMAD

Toimetaja MARGUS HAAV, 433 0046, margus.haav@ajaleht.ee

USA California *metal*-grupp Metallica on müü-
nud üle maailma kokku
110 miljonit albumit.
Neile tuleb lisada veel
piraatroopiad, mida on
tunduvalt rohkem.

METAL

HEVI TULEB, HEVI TAPAB!

ERKI PRUUL,
popkultuurihuviline

Seda lakoonilist ja ähvardavat kritseldust võis siinkandis kaheksaküm-
nendatel aastatel, *me-
tal*-muusika õitseajal,
kohata nii mõnelgi plan-
gul või paneelmaja sei-
nal.

Kui mujal maailmas kelleltki küsida, mis tuleb kaheksaküm-
nendatega seoses esimesena
pähe, meenuvad kõige tõenäo-
lisemalt esmajärjekorras vi-
deomakk, neonvärvides riid-
ded, peapaelad ja diskomuusi-
ka. Olid meilgi peapaelad ja
mõnel isegi videomakk, aga
paljudele oli see kümnend
hoopiski nahktagide ja Gunnar
Grapsi «Põlemise» vinüüli
ajastu. Ehk siis *heavy metal*'i ja
hard rock'i ajastu.

Praegu on seda raske usku-
da, aga riigitelevisiooni ja -raa-
dio muusikasaadetes pühenda-
ti nendele stiilidele päris pal-
ju eetriaega, kontserdid olid
välja müüdnud ning hitte män-
giti isegi tantsupidudel. Mee-
nutame näiteks GGG «Valgust»
või Paradoksi «Ära möödu
must lähedalt».

Halli ala jätkub

Praegu ei naudi *hard rock* ja
heavy metal just kõige suure-
mat populaarsust. Ei siin ega
mujal maailmas. Seda üllata-
vam oli, et Viljandi kultuuri-
akadeemia kutsus eelmisel
kolmapäeval just nendest muu-

sikastiilidest rääkima kreeka
külalislektori Charris Efthi-
miou. Põhiliselt *metal*-muusika
sünnist kuuekümnendate lõ-
pul kuni hevimuusika popu-
laarsuse absoluutse tipuni ehk
kaheksakümnendate keskpai-
gani.

Charris muuseas on raske
muusika kõrval pühendunud
ka keskaja muusika uurimise-
le. Fakt, mis loengus naeru-
pahvaka teenis, ei tundu pä-
rast järelemõtlemist sugugi nii
kummaline. Eriti kui meenuta-
da, kuidas emotsionaalne lek-
tor ühtepuhku klaveri taha
hüppas ja oma sõnade illust-
reerimiseks lugudekatkeid et-
te mängis.

Loengu korraldajaid tuleb
üldse kiita. Kui rahvast täis au-
ditooriumis ringi vaatasin,
paistsid enamiku moodustavat
kahekümnendates noored, kel
vaevast on selle muusika ja aja-
järguga mingit suurt sidet. Kui
ehk üks lillaks värvitud juuste
ja Venomi kaelaripatsiga neiu
välja arvata. Efthimiou suutis
aga kohe kõigi südame võita.
Olen veendunud, et nii mõnigi
läks koju ja kuulas Youtube'ist
Black Sabbathi esimese albu-
mi lugusid.

Kohe loengu algul sain vas-
tuse, mida olin otsima tulnud.
Õigemini sain teada, et mind
huvitavale küsimusele polegi
võimalik üheselt vastata. Ni-
melt ei oska muusikateadlased
senijani seletada, mis vahe on
heavy metal'il ja *hard rock*'il.
Nii ongi need väljendid paral-
leelselt kasutusel ja halli ala,
mida uurida, nagu enamiku
muusikastiilide puhul, õnneks
jätkub. Eriti vastuolusid täis

Iron Maideni ebamäärase sugupuuga maskott Eddie käib bändiga igal tuuril kaasas. Iron Maiden sai esimeseks *heavy metal* bändiks, mida saa-
tis ka märgatav kommertsedu.

3 x ERAKOGU

heavy metal'is. Stiilis, mille esi-
meseks looks peetakse Black
Sabbathi «Black Sabbathit» al-
bumilt... «Black Sabbath». See
on plaat, mis lindistati juba
aastal 1969 ja mis sai masside-
le kättesaadavaks järgmisel
aastal.

Kolm vaala

Aga kuidas erinesid siis esime-
sed *heavy metal*'i lood toona
laialt levinud rokkmuusikast?

Kui kõrvutada näiteks
Creami 1967. aastal ilmunud
rokiklassikasse kuuluvat lugu
«Sunshine of your Love» ning
Black Sabbathi laulu «N.I.B.»,
on erinevus hästi tunda. Põhi-
liselt kiiruses, agressiivsuses,
helikeeles ja muidugi sõnades.

Olgu öeldud, et tänaseks

ikooniliseks muutunud hevial-
bum pälvis kriitikutelt valda-
valt negatiivseid arvustusi.
Näiteks üks toonaseid mõjuka-
maid rokiajakirju Rolling Sto-
ne võrdles Black Sabbathit
eespool mainitud Creamiga, ai-
nult et pidas seda tunduvalt
halvemaks. Kriitikat said ka
laulusõnad, mida peeti naeru-
väärselt nekromantiliseks ja
klišeelikuks.

Ajapikku on arvustused läi-
nud küll märksa sõbraliku-
maks ning jõudnud välja sinna-
maani, et seda peetakse albu-
miks, mis muutis roki ajalugu.

Efthimiou väitel toetusid
heavy metal'i algusaastad kol-
mele vaalale: peale Black Sab-
bathi kuulusid sellesse ritta
veel Motörhead ja Iron Mai-
den. Lähemalt vaadates erine-
vad need bändid üksteisest
kardinaalselt.

Black Sabbath, nagu nimi-
gi võiks viidata, sai inspirat-
siooni õudusfilmidest, müüti-
listest tegelastest ja saatana-
st ning laulutekstides tehti julget
antikristlikku propagandat.
Motörhead aga nimetas oma
loomingut *rock'n'roll*'iks, kuigi
muusikaliselt polnud tal selle
stiiliga midagi ühist. Bändi ni-
namehe Lemmy moto oli liht-
salt «Sex, drugs and rock'n'roll»
ning nii rääkisid lauludki põhi-
liselt narkootikumidest, nais-
test ja tinapanemisest.

Iron Maiden erines neist
mõlemast. Selle liikmed puu-
dutasid Londoni äärelinna
pättidena rohkem ühiskond-
likke teemasid, kritiseerides
teiste hulgas avalikult näiteks
Margaret Thatcherit.

Muuseas, Iron Maideni
ühiskonnakriitilisest liidrist
Bruce Dickinsonist on täna-
päeval saanud lennukipilood-
ist hevimees, kes oma bändi
isikliku lennukiga ühest kont-
serdipaigast teise lendab. Sa-
mal ajal kui Lemmy ja Sabbat-

Kolbad on inspireerinud ka Motörheadi.

hi liider Ozzy Osbourne on oma
elustiilile truus jäänud ning
panustavad endiselt maisema-
tele lõbudele.

Kogupere-metal

Iron Maiden oli nimetatud kol-
mikust see, kes muusikatege-
mist kõige tõsisemalt võttis,
täiesti oma stiili välja arendas
ja seda aastate jooksul täius-
tas. Seega pole imestada, et
just tema sai esimeseks *heavy
metal* bändiks, mida saatis ka
kommertsedu.

See algas 1982. aastal ilmu-
nud albumiga «The Number
of the Beast», mis esimesena

Inglise plaadimüügi edetabe-
li tippu jõudis. Edasine on ju-
ba ajalugu: *metal*-muusika val-
lutas enamiku planeedist, jõu-
des välja sinnamaani, et Grap-
sist ja Metallicast said kogu-
peurelemmikud. Tekkis paranoi-
line olukord, mis tõsiseltkiud
hevikad vana armastuse juu-
rest eemale peletas.

Õnneks tuli varsti grunge ja
paljud *metal*'i fännid suunasid
pilgu üle ookeani Seattle'i poole.
Kurt Cobaini fännid võõpa-
sid üle grafiti «Hevi tuleb, he-
vi tapab», mis kümnend aastat
paneelmaja seinale oli kau-
nistunud, ja algas Nirvana ajas-
tu.

Heavy on sageli sümboliseerinud tulist mässamist.

TAIM

Topinamburi parim hoidla on maapõu

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Aasta tagasi kohtusin kodanikuühiskonna ja ökomõtlemise aktivisti Roy Strideriga, kes kõneles sellest, et ökoriik teeks eestlased õnnelikuks ning üks taim, mis meid selles suunas juhataks võiks, on maapirn ehk topinambur.

See kultuur on Strideri teada ikka Eesti mõisates ja taluadades kasvanud, paraku oleme vahepeal selle toiduks tarvitamise väliskultuuri pealetungi tõttu unustanud.

Vohab nagu džungel

«Sarnanedes kartuliga, vohab maapirn nagu džungel. Teda ei pea isegi sügisel üles võtma: kui ta kinni katta, saab maa seest mugulaid kevadeni. Sõin hiljuti Viljandis Rohelise Maja kohvikus maapirni püreesuppi ja väga maitsev oli. Tema lehtedest saab aga valmistada imehäid taimseid šnitsleid,» jutustas Roy Strider ning rõhutas, et maapirn on ka väga suure toiteväärtusega.

KASUTAMINE

Maapirni võib süüa toorelt, keedetult, aurutatult, küpsetatult ja grillitult.

- Kui maapirni kuumtöödelda, tasub jätta kühmulised mugulad enne koorimata, sest pärast irdub koor hõlpsalt ja väikeste kadudega.
- Pestud maapirne võib keeta koos kartuli, porgandi või kaalikaga. Need tuleks lisada potti siis, kui kartulid on juba veidi keenud. Terved mugulad keevad 10–15 minutit, viilud 5–8 minutit.
- Keedetud maapirnist saab teha püreesuppi. Eriti hea tuleb see siis, kui kasutada ka teisi köögivilju ning juustu või vahukoort.
- Vokkimiseks lõigatakse maapirnist õhukesed viilud või ribad ning praetakse neid õlis pidevalt segades koos teiste köögiviljadega väga kõrge kuumusel 4–6 minutit.
- Küpsetamissoovi korral tuleks maapirnid harjaga puhataks küürida, õliga pintseleda ja ahjuvormi laduda. Küpsetatakse 175° juures 30–45 minutit, õhemaid viile 20–30 minutit. Maitsestatakse soola ja pipraga.
- Maapirn on maitsev ka toorelt, näiteks riivituna või õhukeste viiludena salatites. Liigne toorelt tarvitamine võib tekitada kõhulahtisust. Süsivesikute erilaadse koostise tõttu võib ta mõnel inimesel põhjustada seedekulglas gaaside teket. Vähesel määral on neidki, kes on maapirni valkude suhtes ülitundlikud.

Allikad: Eha Kooser ja www.toidutare.ee

KULTUUR

Maapirn ehk topinambur ehk mugul-päevalill (*Helianthus tuberosus*) on korvõieliste sugukonda päevalille perekonda kuuluv taim.

- Ta näeb välja nagu päevalill, kuid moodustab rohkesti maa-aluseid võsundeid, millel arenevad mugulad. Ebasobivates kasvutingimustes ei pruugi õisik välja areneda.
- Mugulate suurus ja koore värvus olenevad sordist. Mugul võib kaaluda 10–100 grammi ja selle värv varieeruda roosast violetseni.
- Maapirn ei sisalda tärklist, vaid inuliini ning sobib seetõttu suurepäraselt ka diabeetikutele. Ta elavdab ainevahetust, normaliseerib söögiisu, tasakaalustab suhkru ainevahetust ja vähendab magusahimu.
- Maapirnis leidub ohtralt kaaliumi-, magneesiumi-, fosfori- ja kaltsiumiühendeid. Samuti on söödavas osas karotenoide, B-rühma vitamiine, kaasa arvatud foolhapet, ning veidi ka askorbiinhapet ehk C-vitamiini.

Allikad: Eha Kooser ja Vikipeedia

Tarvastu kandis elavat Taisia Peeki seovad maapirni pikaajased mälestused. Abhaasia eestlaste peres kasvanud naine mäletab, et sealsest aedades oli topinambur väga levinud.

«Lisaks maitsvatele mugulatele on tal päevalille meenutavad õisikud, mis passivad kenasti ka vaasi, ning soovi korral võib temast luua kauni kõrge suvemüüri, sest sügiseks sirgub ta poolteise kuni kahe meetri kõrguseks,» rääkis Peek.

Kui ta pärast Eestisse kolimist siinseteski taluadades maapirni märkas, tahtis ta seda taime kohe ka endale.

«Minu maapirnid kasvavad ise tahtsi aianurgas. Tänu võimsale kasvule saavad nad konkurentidega kenasti hakkama. Selleks et ta umbrohu na kõikjale ei leviks, olen tema ümbrust niitnud,» kõneles aednik.

Läinud sügisel müüs Taisia Peegi tütar Evi Veskimäe topinamburi mugulaid ka Viljandi turul ja neil oli ostjate seas minekut.

Magab naabrid laiaks

Ehkki maapirn on vähenõudlik ja saab hakkama erilise hooleta, annab ta suuremat saaki rammusamal pinnal ja siis, kui teda viljeldakse nagu kartulit. Tema mügarikke mugulaid on sel juhul ka hõlpsam toiduks tarvitada.

Vana-Võidu maheaiandi perenaine Eha Kooser kasvatab maapirni 0,2 hektaril ning müüb selle mugulaid mahepoodidele, samuti Viljandi Fellini ja Rohelise Maja kohvikule.

«Maha võib panna terveid mugulaid või väiksemaid tükke, kasvama lähevad üldjuhul kenasti kõik. Optimaalne mugula suurus on 20–40 grammi,» rääkis ta. «Vaheltharimine käib nagu kartulil, kuni reavad kinni kasvavad. Erinevalt kartulist ei ole selle võimsalt vohava taime va-

Eha Kooser

helt umbrohtu välja tõmmata tarvis. Maapirn magab naabrid lihtsalt laiaks.»

Kooser on täheldanud, et kui maapirni kasvada pikalt samas paigas, siis tema saagikus langeb. Samas ei tea ta sel taimel olevat kahjureid ega muid vaenlasi.

Erinevalt kartulist on õhukese koorega maapirni Kooseri sõnul keeruline tavalises keldris säilitada. «Jahedas keldris võib teda hoida niiskes liivas, muidu kuivab ta kiirelt,» ütles ta ning lisas, et juhul kui mugulad on tõsiks tõmbunud, võib neid hoida ööpäeva vees. «Siis imevad nad põsed taas kenasti punni.»

Kõige paremini säilivad äärmiselt pakasekindlad, isegi 35 külmapäeval taluvad mugulad kasvupaigas.

Üles võtta võib ka talvel

Ehkki maapirni pealsete kasv on võimas ja kiire, edenevad mugulad Eha Kooseri jutu järgi suhteliselt aeglaselt. Kõige varem saab väikesi mügarikke koguma hakata augusti lõpus, täisküpsus saabub septembri lõpul, mil taimed on õitsemise täielikult lõpetanud.

ARVAMUS

MERIT
BERZIN,
Fellini
kohviku
perenaine

Maapirni püreesupp on üks meie klientide lemmikuid. Eelmisel aastal oli see pikalt menüüs, nüüd pakume seda aegajalt päevasupina. Kasutame maapirni ka päevaroogade kõrval salatisse riivituna. Tal on erilisel aratuntav maitse: sa kas vihkad või armastad seda. Et praegu on maa külmunud, ei saa talunikud neid mugulaid kätte, aga kevade poole hakkame neist kindlasti jälle head-paremat tegema.

Maapirn kasvab poolteise kuni kahe meetri kõrguseks ja tema uhkeid õisi sobib ka vaasi panna.

Et maapirn säilib kõige paremini kasvumullas, ei pea teda sügisel üles võtma. Kui ta kinni katta, saab maa seest mugulaid kuni kevadeni.

SPORT

Toimetaja MADIS LUIK, 433 0043, madis.luik@ajaleht.ee

1:1

Hooajaks valmistuv Tuleviku klubi jalgpallimeeskond pidas pühapäeval kontrollkohtumise FC Elvaga. Viljandi kunstmuruväljakul asetleidnud mäng lõppes 1:1 viigiga.

Talvejooksuga algab Viljandi valla sari

ANTS KUUSIK, sarja avaetapi korraldaja

Viljandi valla moodustanud Pärsti, Paistu, Saarepeedi ja Viiratsi spordijuhid tulid mõttele korraldada Viljandi valla seeriajooks – sari, kuhu kuuluvad nende endiste omavalitsuste territooriumidel asetleidnud jooksud.

Esimese etapina on kavas Staieri talvejooks, mis tänavu saab teoks juba 22. korda. Start antakse 24. veebruaril kell 11 Pärsti spordihoone juurest ning distants jääb kunagise Pärsti valla territooriumile.

Uuendusena on tänavu kavas ka 5-kilomeetrine distants 10–14-aastastele noortele ja kepikõndijatele. 10,3 kilomeetri pikkune põhijooks

kulgeb Pärilt mööda kruusateed Heimtalisse ja sealt asfaltteed pidi Raudna mäest üles Pärile tagasi. Lõpetajatele jagatakse medaleid ja vanuseklasside parimatele meeneid, kolm paremat aega näidanud meest ja naist saavad karika.

Seeriajooks koosneb neljast võistlusest. Peale Staieri talvejooksu kuuluvad selle arvestusse 2. augustil endise Paistu valla territooriumil korraldatav 5-kilomeetrine Holstre–Paistu maanteejooks, 10. augustile kavandatud 10-kilomeetrine Kolme Tamme jooks Viiratsis ja 21. septembril Saarepeedil teoks saav 7,5-kilomeetrine Kahe Mäe jooks.

Vabariigi aastapäeval tulev Staieri talvejooks on kindlasti hea võimalus oma vormi kontrollida: 1. mail toimuva ümber Viljandi järve jooksuni on ju jäänud vaid veidi üle kahe kuu.

Sakala esindused jäid keskmike sekka

Laupäeval Tallinnas peetud Eesti kergejõustikuklubide noorte karikavõistlustel Viljandimaa esindused paremate hulka ei mahtunud. Viljandi Sakala seltsi meeskond lõpetas kuuenda ja naiskond kaheksanda kohaga.

Sakala meeskond korjas kümne alaga 82 kohapunkti ning jäi kahe punktiga maha Audentese spordiklubist ja kuue punktiga Pärnu Kalevist. Kolmandast kohast jäi viljandlasi lahutama 15 punkti ehk täpselt nii palju, kui andis üks alavõit.

Viljandi noormehed olid esindatud kõigil aladel ning teenisid võidupunkte kõrgushüppes ja kuulitõukes.

Tarvastu valla noormees Kristjan Tafenau ületas kõrgushüppes 1.95 ning oli sellega vaieldamatult parim. Teise koha omanikku, tartlast Romet Roomi edestas ta 10 sentimeetriga.

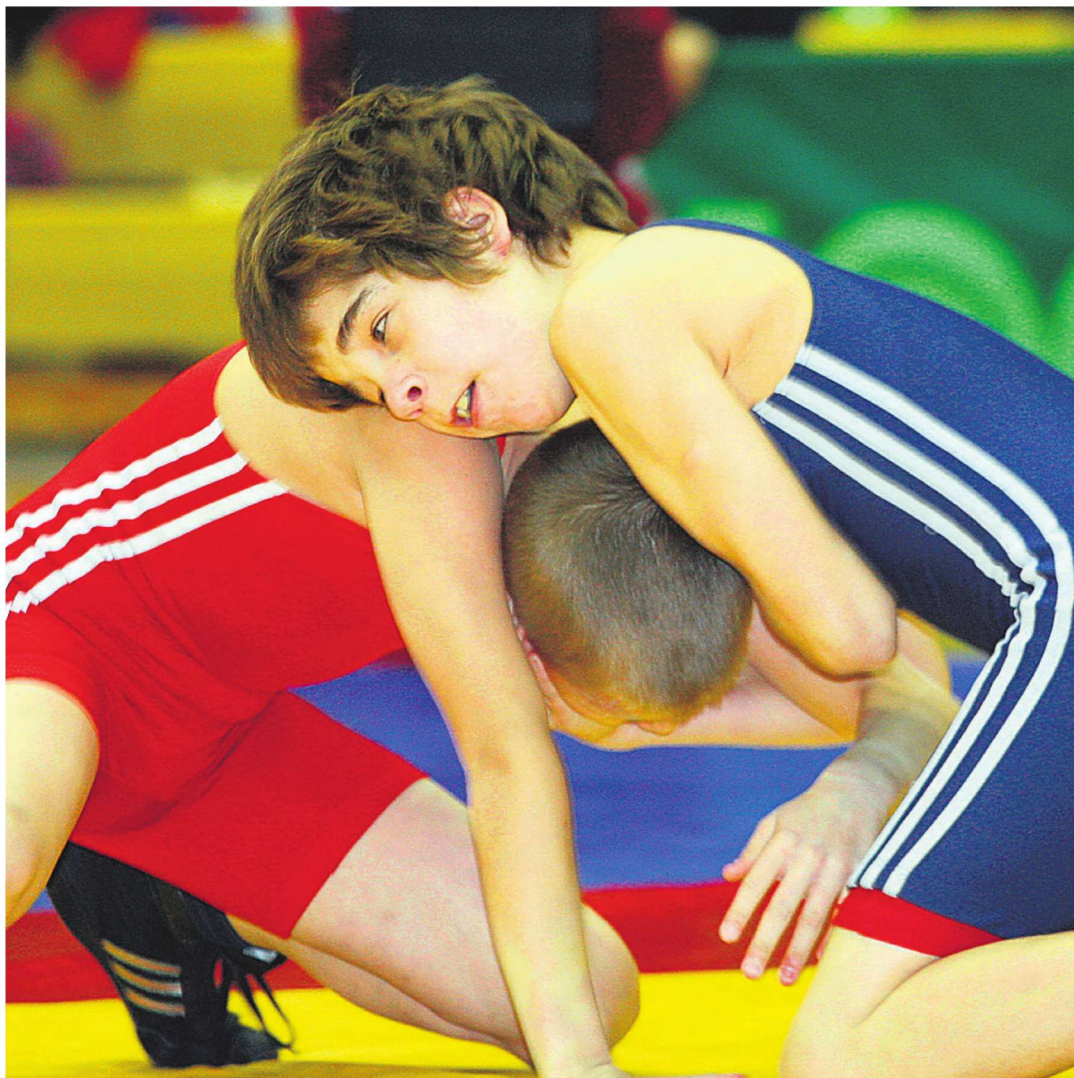
Abja gümnasist Jander Heil teenis Sakala esindusele võidupunkti kuulitõuke tulemusega 15.98. Temast enamat suutis vaid individuaalarvestuses kaasateinud Kert Piirimäe.

Viljandi kergejõustikuseltsi Sakala naiskonnast saavutas karikavõistlustel ainsana alavõidu Emilia Palgi, olles tulemusega 3.15 päeva parim teivashüppaja.

Eesti klubide karikavõistluste peaauhinna võitis 14 meeskonna seas Tartu Kalev 125 punktiga. 99 punktiga oli teine Tallinna Kalev ja 97 punktiga kolmas Rakvere Vike. 13 naiskonna hulgas pälvis võidukarika Audentese spordiklubi, kes kogus 126 punkti. Talle järgnesid spordiklubi Fortis 105 ja Tartu Kalev 130 punktiga. Kaheksandaks jäänud Viljandimaa esinduse kontole kogunes 67 punkti. (Sakala)

Tarvastu valla noormees Kristjan Tafenau ületas kõrgushüppes 1.95 ning oli sellega vaieldamatult parim. ELMO RIIG

Kaimar Asu (sinises) on üks kahest Viljandi spordikooli noorest, kes Tapal Eesti õpilaste Kreeka-Rooma maadluse meistrivõistlustel medali võitsid. ELMO RIIG

MEISTRIVÕISTLUSED

Vabamaadlejad trügisid klassikute seas pjedestaalile

VALDEKO KALMA, Tuleviku maadlusklubi president

Laupäeval selgitasid Eesti õpilased Tapal klassikalise ehk Kreeka-Rooma maadluse meistreid ning Viljandi spordikooli kolmeliikmeline esindus teenis kaks hõbemedalit.

14- ja 15-aastaste õpilaste tiitlivõistlused töid Tapale 24 spordikoolist ja -klubist kokku 96 maadlejat.

Kehakaalus alla 47 kg hõbeda pälvinud Viljandi spordikooli õpilane Kaimar Asu pääses loosi soosingul otse teise ringi, kus sai kindla võidu Tartumaa maadlusliidu esindaja Kalmer Kuke üle. Poolfinaalikohtumises seljatas ta klubi Aberg eakaaslase Andrei Bandurevski ja jõudis esikohakohtumisele. Kahjuks seal meie noormehel enam sama edukalt ei läinud. Ta pidi Ranet Kaljola klubi Nelson vastu võtma punktikaotuse.

Viljandimaale teise hõbemedali toonud Kevin Aas pidas poolraskekaalus ehk alla 73 kg kaaluvate maadlejate mõõduvõtul samuti kolm kohtumist.

Tema alustas tallinlase Enrico Sarneti 6:0 alistamisega ja võitis poolfinaalis kindlalt Vladislav Fekljajevi spordiklubist Peipsiäärsed. Esikohakohtumine kujunes siiski veidi ühepoolseks, sest viljandlane ei suutnud pealinna noormehel Hanes Välisele kuigi suurt vastupanu osutada. Aga ka hõbemedal on Kevin Aasale väärt saavutus.

Viljandi spordikooli treeneri Aarne Kõivu arvates pole põhjust nuriseda, sest noormehed panid end proovile maadlusstiilis, mida nad treeningutel harjutavad harva.

Juhendaja kiidusõnu pälvis ka Kenert Tamm, kel seekord medalistide sekka jõuda ei õnnestunud. Raskekaalus kaasa-

teinud noormees seljatas küll esimeses kohtumises Rapla maadlusklubi Hammerlock esindaja Martin Mütsi, ent jäi teises ringis alla Rakvere noormehel Kerk-Alexander Nõpuule ja lõpetas võistluse 12 osaleja seas seitsmenda kohaga.

Turniiril vigastust trotsinud nooruk tunnis- tas, et seljavalu segas võistlemist ja ta polnud võimeline endast parimat andma.

Kolme sportlase korjatud kümne kohapunktiga reasutus Viljandi Tuleviku klubi võistkondlikus tabelis kaheksandale positsioonile.

«Et meie ridu laastavad viirushaigused, jäid mõned tugevad noored kõrvalle,» nentis Aarne Kõiv. «Viljandist oleks olnud võistlusele viia tublisti enam konkurentsivõimelisi maadlejaid.»

Eesti õpilaste vabamaadluse meistrivõistlused peetakse tuleval sügisel Põltsamaal.

Aarne Kõiv

Tartu t 8, 71020 Viljandi
Üldtelefon 433 0040
Faks 433 4275
Internet: <http://sakala.ajaleht.ee/>
e-post reklam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Reklaami telefon 433 0063,
faks 433 0080
Kuulutuste faks 433 0066
e-post reklam@sakalakirjastus.ee,
kuulutused@sakalakirjastus.ee
Klienditeenindaja-sekretär
Marge Ira 433 0040
Peatoimetaja Hans Väre 433 0050
Peatoimetaja asetäitja
Marko Suurmägi 433 0042
Vanemtoimetaja
Rannar Raba 433 0051
Toimetajad
Maarja Möldre 433 0082
Anu Arak 433 0082
Arvamustoimetaja
Karl-Eduard Salumäe 433 0048
Reporterid
Aivar Aotäht (uudised) 433 0085
Ketlin Beljaev (uudised) 433 0054
Margus Haav (kultuur) 433 0046
Madis Järvekülg (uudised) 433 0084
Sigrid Koorep (uudised) 433 0049
Madis Luik (sport) 433 0043
Sten Mahov (tarbija) 433 0052
Kaie Mölter (uudised) 433 0041
Üllar Priks (uudised) 433 0044
Tiina Sarv (kultuur) 433 0047
Egon Valdaru (uudised) 433 0053
Fotograaf Elmo Riig
Marko Saarm 433 0057
Korrektoirid Evi Eiche,
Liivia Tohvelmann 433 0056
Kujundusjuht Ain Kivilaan 433 0058
Küljendus Piret Holtsmann,
Katri Henga 433 0055
Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Merlin Muts 433 0063
Müügispetsialistid
Airi Janke 433 0060
Monika Schults 433 0064
Astra Saul 433 0061
Raimo Saar 433 0069
Kuulutuste ja ajalehe tellimuste
vastuvõtu klienditeenindaja
Andra Tetsmann 433 0062
Küljendaja-kujundaja
Liina Valt 433 0081
Korrektoir Gitta Lilienthal 433 0083
Finantsjuht
Pilvi Sume 447 7099
Raamatupidajad
Kaie Liiv 433 0065,
Meeli Eismann 433 0068

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti
kella 9–17, lõuna kella 13–13.30.
Järgmise päeva ajalehte kella 12-ni.
Sakala ilmub viis korda nädalas.
Väljaandja AS Ühinenud Ajalehed.
Juridiline aadress Gildi t 1, 51007
Tartu. Postiaadress Rütüli t 14,
80010 Pärnu.
Toimetus käsikirju ei tagasta ja võ-
tab endale õiguse neid lühendada.
Välisautorite honorarid kantakse
üle pangakontole üks kord kuus
järgmise kuu 6. kuupäeval.
Kõik ajalehes Sakala avaldatud
artiklid ja fotod on autoriõigusega
kaitstud teosed, mille reprodutseerimise,
levitamise ning edastamise
mis tahes kujul on ilma AS-i
Ühinenud Ajalehed kirjaliku nõus-
olekuta keelatud.

Trükitud Kroonpressi trükikojas.
Tiraaž 8687

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta
võite pöörduda pressinõukogusse,
pn@eall.ee või telefon 646 3363.

Esmaspäeval sündis
Viljandis tüdruk.

135 AASTA EEST Sakala, 17. II 1879

Tulewal Esmaspäeval, 19. Veebruaril, saame jälle Keiserliku Majesteedi, meie armastatud Riigi Isa Trooni päewa pühitsema. See on üks päev, kus miljonid riigi-alamad Jumalat selle eest tänavad, et sell päeval oma õnnistatud trooni mehe pehha pani, kelle sarnast veel enne Weneriigi trooni peal ei ole istunud. Keisri Aleksandri II. walitsuse all on Weneriik nii jõudsaste igapäi edasi jõudnud, nagu seda enne sadade aastate sees ei ole nähtud.

Kuulutuste vastuvõtt tööpäeviti kl 9–17, lõuna kl 13–13.30. Tel 433 0062, faks 433 0066, e-post andra.tetsmann@ajaleht.ee. Kuulutuse tellimine internetis <http://kuulutus.ajaleht.ee>

**Kuulutusi
ja leinateateid
saab tellida**

24h

internetis
www.sakala.ajaleht.ee

HEA METSAOMANIK!

OSTAME
* metsakinnistuid
* kasvava metsa raieõigust
* metsamaterjali

Lauri Uibopuu,
tel 503 2050,
lauri@artiston.ee

ARTISTON

AINULT
TELLIJALE
IGAL
AJAL
IGAS
KOHAS ...

www.sakala.ajaleht.ee

AUTOASI

- * Veo- ja sõiduauto, haagiste varuosad
- * Raadiosaatjad ja tehnoturukaubad
- * Kinnitus- ja tõstevahendid, tööriistad
- * Lahtised Lääne ja Vene õlid
- * Määrdeained ja keemia
- * L.Brador ja Björnkäleri tööriistad
- * Tulekustutite kontroll

VILJANDI
Kapri

Kauplus Tallinna t 58
E–R kl 8–17.30, L kl 10–14
Tel 433 3016, 433 8355, 523 8016

Renlog

**Raieõiguste ja
metsakinnistute ost.**
Tel 517 4303,
argo@renlog.ee,

www.renlog.ee

Pärnasalu OÜ
Teie metsa meister

OSTAME HAAVA- JA LEPAPAKKU
PÕLTSAMAAL, TARTUS JA PÄRNUS

PAKUME PARIMAT HINDA LEPA JA HAAVA
ENAMUSEGA RAIETELE JA KINNISTUTELE
info@sawmill.ee • Tel 513 1268
www.sawmill.ee

OÜ DERMAPRIME

- Nahaarsti konsultatsioon
- Krüoteraapia (soolatiügaste, konnasilmade külmutusravi)
- Dermatoskoopia – sünnimärgide jt nahamoodustiste uuring

Kosmeetiline dermatoloogia:

- Keskmise sügavusega TCA koorimine (pigmentihäired, aknearmid)
- VI Peel – esimene valutu ja kiire taastumisajaga keskmise sügavusega koorimine

Nahaarst Marge Tampere
eravastuvõtt Leola 8a
(perearst A. Klasmani ruumides)

Registreerimine
E–K 10–16 • tel 5885 5978

KINNISVARA

Ostame remonti vajava maja või vähemalt 3-toal ahik korteri Viljandis. Tel 5691 2998.

Soovin üürida korteri. Tel 5909 8185.

Üürile anda või müüa Kolga-Jaanis 1-toal korter, info <http://www.kv.ee/2291540>, tel 502 6391.

SÕIDUKID

Müüa heas seisukorras 2004. a Opel Meriva, valge, 2300 €. Tel 505 9260.

Ostame 1990.–2008. a sõiduautosid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

Autokere remonti, värvimine (ka avariiliste) ja korrosioonikaitse. Tel 5783 8001.

Elektri-, plaatimis- ja ehitustööd. Tel 508 7448.

Kaardid ennustavad. Hind 1,09 €/min, 24 h, tel 900 1727.

Katuse-, üldehitus- ja siseviimistlustööd. Tel 5691 8534.

Soojustamine puistevillaga. www.puhurvillad.ee, tel 5697 0297.

Virtsapütt. Tel 518 5879.

Võsa lõikamine giljotiiniga ja kaevetööd. Tel 5783 6646.

METSAMATERJAL

Müüa lõhutud saareküttepuid, 50 cm. Tel 5843 0815.

PÕLLUNDUS

Ostan Belarusi ja T-16, T-25, T-40AM ning haagiseid, rehve ja varuosi. Tel 5609 6431.

Võtan rendile põllumaad. Tel 516 9515.

MÜÜK

Kuivad küttepuid. 5782 7770.

Kuivad kütteklotsid 40 l võrgus, 1,50 € võrk. Tel 5391 4443.

Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud kütteklotsid ja kaminapuid. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett, alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Sae- ja hõõvelmaterjali müük ja teenus. Tel 5348 0984.

Soodsalt puit- ja turbabrikett, kuivad kütteklotsid (lahtised ja pakitud), kaminapuid. Vedu. Tel 506 8501, 520 2190.

OST

Ostan metallist l-talasid. Kogus: 3 tk 7,6 m ja 5 tk 6,5 m. Tel 526 7994. Innar.

OÜ OK Mets ostab raieõigust, metsamaad, ümarmaterjali. Ülestöötamine ja vedu. Tel 527 8119, 503 3379.

GRUNDAR PUIT OÜ

Metsakinnistute ja raie ost
(sobivad ka osaliselt raiutud ja hüpoteegiga koostatud metsakinnistud)

Aitame metsakavade koostamisel ja paberite vormistamisel

Tel 525 9788 • harry@grundar.ee
faks 443 0376 • Tehnika 15, Paikuse

Ostan vanametalli ja autoromusid. Tel 5618 1312.

Sõidukid nii lammutamiseks kui taastamiseks. Transport ja auto registrist kustutamine minu poolt. Tel 5336 6195.

TÖÖ

Pakume tööd ja väljaõpet
hakkajale
AUTOJUHILE
(ka noorele)
väliskes kollektiivis

- Liikuva põrandaga poolhaagisetöö Norra-Rootsi-Norra suunal
- Vajalik C,E-kategooria juhiluba ja inglise keele oskus suhtlustasemel
- Kasuks on digikaart ja täiendkoolitus, ADR-koolitus, töstukijuhi luba, eelnev kogemus
- Meilt lisakoolitused ja väljaõpe esimestel nädalatel. Sinult tõsine soov ja tahtmine
- Töötasu mehe vääriline

CV saada marek.mesitran@mail.ee

TEATED

Merle, kübar on valmis! Helista palun tel 5397 7233.

Premeerin kuni 1000 € inimest, kelle poolt antud tööne informatsioon viib 10.02.2014 Puiatus tegutsenud sissemuraja tabamiseni. Ka varastatud esemetest teatamine võib viia osaliseni ja teataja saab vaevatasu (De Walt kollast värvi jalgadel rihthõõvel, Husqvarna võsa-lõikaja, kaks kohvrir Makita akutrelli, Makita tikksaag, punane väike Telwin Inverter keevitusaparaat koos maskiga, 2 m alumiiniumist vaaderpass, juhtmed, ehitusvaht jm). Tel 514 3547.

Su tugev elutahe väsis, ränk haigus murdis sinu elupuu. Me südameis sa ikka elad, jääd mõtteis meie keskele.

Lahkus meie kallis isa, vanaisa, vanavanaisa ja äi

JAAN LEITMAA

20. VII 1925 – 17. II 2014

Leinavad tütreid Virve, Tiina, Vilma ja poeg Rein peredega.

Ärasaatmine 22. veebruaril kell 14 Riia mnt kabelist Metsakalmistule.

Ilmas pole rohkem armu, kui on ema armastus. Mõistad siis, kui tema põrmu kummardad kord leinates.

Lahkus meie armas ema, vanaisa ja vanavanaema

SALOMIA MADISSON

8. X 1918 – 17. II 2014

Leinavad tütreid peredega, pojad ja väimees.

Ärasaatmine laupäeval, 22. veebruaril kell 11 kodus.

Mälestus sinust püha hinge jääb helge ja hea. Meie mõtetes püsid sa üha, elad edasi meie seas...

Kurbusega teatame, et lahkus meie kallis ema, vanaema ja elukaaslane

VALVE KÜRSA
(sünd Lainet)

1. IV 1950 – 17. II 2014

Leinavad omaksed.

Lahkunu tuhastatakse.

Südamlik kaastunne Maarikale kalli ema

VALVE KÜRSA

kaotuse puhul.

Merike, Priit, Anne ja Andrus

Südamlik kaastunne Merlele ja Sirlele lähedastega isa

MIHKEL METSTE

kaotuse puhul.

Klassikaaslased ja klassijuhataja Tääksi kooli päevilt

Siiras kaastunne Merlele perega kalli isa ja vanaisa

MIHKEL METSTE

kaotuse puhul.

Marge perega

Südamlik kaastunne Enele, Sirlele ja Merlele perega kalli

MIHKEL METSTE

kaotuse puhul.

Tea perega

Alanud on meie ainukese venna ja onu

ENNO KOIKI

21. XI 1935 – 16. II 2014

rännutee teisel pool taevatahti.

Kurvas leinas õed Ilse, Milvi ja õetütar Aini.

Tema mälestuseks on leinatulitus reedel, 21. veebruaril kell 12 kodus Rakitsel.

Muldasängitamine kell 14 Haliste kalmistul.

Südamlik kaastunne Eerikale ema

VALVE KÜRSA

kaotuse puhul.

Piret ja Valli

Avaldame sügavat kaastunnet perekond Metstele

MIHKEL METSTE

kaotuse puhul.

Silja perega

Avaldame südamlitku kaastunnet Aimele kalli õe

ELLEN ARUMÄE

kaotuse puhul.

Leie pensionäride klubi ja Õnne

Siiras kaastunne sulle, Sirle, kalli isa

MIHKEL METSTE

kaotuse puhul.

Sõbrad Tallinnast

Mälestame

PRIIT KAPLURIT

Avaldame kaastunnet tütrele ja emale.

Lembit perega

Sakala. *Jerne Viljandimas loeb!*

Sul on kodus midagi, mida sa enam ei kasuta - aga ära visata ka ei raatsi ...

ÄRA MURETSE!

Ajalehtedes
Sakala, Järva Teataja,
Virumaa Teataja, Pärnu Postimees
ja Valgamaalane ilmub

**IGAL LAUPÄEVAL RUBRIIK
«KASUTATUD ASJAD»,**

kus kasutatud asjade müügikuulutuse
tähemärgi hind on vaid
1 sent
ja pildi lisamine **TASUTA!**

Kuulutusi võetakse vastu
E–R 9–17

Sakala toimetuses
Tartu tänav 8 I korrusel

või e-posti aadressil
kuulutused.sakala@ajaleht.ee.

Info telefonil 433 0062.

NÜÜD! **KÕIK** Sakala kuulutused loetavad ka digilehes
www.sakala.ajaleht.ee

Igal ajal igas kohas ...

Ainult naistele

Kontrollime Sinu auto tasuta üle
 ja anname kaasa ajakirja Sensa ühe kuu tellimuse!

Teostame Sinu ükskõik mis marki auto puhul tasuta:

- 1 Tulede ja klaasipuhastite seisukorra kontrolli
- 2 Veermiku kontrolli
- 3 Vedelike taseme kontrolli
- 4 Lekete visuaalse kontrolli
- 5 Rehvide kontrolli

Tasuta kontroll Viljandis:
Eelregistreeru! Autoekspert, Tallinna 64
 Telefon: 434 0382

Vaata: www.autoekspert.ee/naistele

AUTOEKSPERT

Pakkumine kehtib kuni 8. märts 2014

ARTO SALMINEN
LADU

21. VEEBRUARIL KL 19 VIIMAST KORDA!

L 22.02 kl 17.00

TOM STOPPARD
UTOOPIA RANNIK III
KALDALE HEIDETUD
 Ugala ja Vanemuise teatri koostööprojekt

„Helin ja valu, mäng ja ilu”

Juhan Liivi elu ja looming

Seadnud ja lavastanud Margus Vaher

Osades: Romet Koser, Ane Purgas, Kersti Sillaots, Reet Raudsepp, Anne Mikson, Mari Lember, Marika Poolakese, Annika Kiis, Aino Tuksam, Maret Iila, Marna Krabbi, Agu Lall, Voldemar Nikolajev, Valdeko Jaanson, Kait Aidnik, Marek Nömm, Marko Hanni.

Esietendus 20. veebruaril kell 19.00 Sakala keskses

1. märtsil kl 18.00 Sürgavere spordihoones
 4. märtsil kl 19.00 Mustla rahvamajas
 21. märtsil kl 19.00 Suure-Jaani gümnaasiumis
 29. märtsil kl 18.00 Pilistvere rahvamajas

Toetajad:

Naistepäeva meestelaulud

Marko Matvere
Jaanus Jantson
Margus Pöldsepp

Piletid müügil Piletilevi ja Piletimaailma müügikohtades ning tund enne algust kohapeal. Lisainfo ja sooduspileti leiab www.kontsert.ee

N 6. märts - Tallinn, Salme Kultuurikeskus, kell 19
 R 7. märts - Kuressaare Kultuurivara, kell 19
 L 8. märts - Mooste mõisa Folgikoda, kell 19
 P 9. märts - Viljandi, Sakala Keskus, kell 18

Viljandi Südalinna Tervisekeskuses
dr Tõnu Juuli uroloogiakabinetis uroloogi vastuvõtt igal reedel kl 13.20–18.00.

- urogenitaalelundite põletikud
- eesnäärmehaigused ja ultrahelidiagnostika
- meeste haigused
- kusepõie ärritusseisundid ja põletikud naistel

Õigel ajal tehtud uuringud tagavad abi ka kõige halvemate haiguste korral!

Registreerimine ja info lisavastuvõtte kohta tel 433 3783. Turu t 8/10, Viljandi.

ESTONIAN FOLK ORCHESTRA
IMEMAA\WONDERLAND
PLAADIESITLUSKONTSERDID

25. veebruar kell 19.00 Tartu Uus Teater
 Külalisesineja Mari Kalkun
www.uusteater.ee

26. veebruar kell 19.00 Pärnumuusika Ait, Viljandi
 Külalisesineja Ruslan Trochynskyi
www.folk.ee

PABERLEHT digitaalselt loetav juba SÜDAÖÖST!

www.sakala.ajaleht.ee

UUDISED ARVAMUS VABA AEG ONLINE **PABERLEHT** KUULUTUSED ARHIIV